

Носко Юлія

ORCID 0000-0003-1077-8206; Researcher ID AAT-8354-2021; Scopus-Author ID 56880366900

Доктор педагогічних наук, професор,
 професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
 Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
 (Чернігів, Україна) E-mail: ulianosko5@gmail.com

Дорошенко Дмитро

ORCID 0000-0002-3094-1798

Аспірант,
 Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
 (Чернігів, Україна) E-mail: doroshdo1987@gmail.com

Дейкун Микола

ORCID 0009-0008-1359-537X

Кандидат медичних наук, професор, професор кафедри біології,
 Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
 (м. Чернігів, Україна) E-mail: deikun@ukr.net

Носко Микола

ORCID 0000-0001-9903-9164; Scopus-Author ID 56880089100; Researcher ID C-6263-2017

Доктор педагогічних наук, професор, радник ректора
 Національного університету
 «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
 Дійсний член (академік) НАПН України
 (Чернігів, Україна) E-mail: mykola.nosko@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Питання професійної діяльності вчителя як об'єкт формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі є дуже актуальним, оскільки об'єднує два важливі аспекти: роль вчителя в освіті молодого покоління та підтримка здоров'я школярів через рухову активність.

Мета дослідження – проаналізувати педагогічні аспекти професійної діяльності вчителя як об'єкта формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі.

Методологія дослідження. У процесі дослідження застосовано теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизація даних науково-методичних джерел. У методологічних засадах креативно-оздоровчої педагогіки з фізичної культури виходимо з педагогічних досліджень та власних переконань, що узгоджуються з принципами гуманізації й гуманітаризації навчання, демократизації й доступності навчання, диференціації й природовідповідності, індивідуалізації й домінування ідеї розвитку креативності дитини.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі та узагальненні педагогічних аспектів професійної діяльності вчителя як об'єкта формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі на засадах креативно-оздоровчої педагогіки.

Висновки. Професійна діяльність вчителя як об'єкт формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі має велике значення для забезпечення всебічного розвитку учасників освітнього процесу, формування стійких звичок здорового способу життя, а також може допомогти зберегти фізичне та психологічне здоров'я, набутти важливі навички для виживання та побудувати спільноту для підтримки один одного у важкий час.

Ключові слова: здоров'язбережувальне освітнє середовище, фізична культура, початкова школа, професійна діяльність вчителя, креативно-оздоровча педагогіка.

Постановка проблеми. Утілення ідеї валеологічної діяльності наряду з пошуковою в умовах застосування гуманістичної креативно-оздоровчої педагогіки є достатньо актуальною проблемою і новою справою у фізичній культурі. Адже всі роки діяльності радянської системи освіти широко й послідовно втілювалися ідеї авторитарної педагогіки. Її головною ідеєю була підготовка технократичної особистості для потреб соціалістичної держави. Пріоритетними проблемами були загальнодержавні цінності, загальний рівень культури (фізичної в тому числі), загальний рівень здоров'я. Усі особисті проблеми відкидалися тогочасною ідеологією суспільного розвитку.

Зміна суспільної парадигми розвитку нашої держави вимагає адекватної реакції системи освіти. Важливими стають проблеми особистого розвитку індивідуума, що і визначило відповідні напрями розвитку педагогічної науки. Питання професійної діяльності вчителя як об'єкт формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі є дуже актуальним, оскільки об'єднує два важливі аспекти: роль вчителя в освіті молодого покоління та підтримка здоров'я школярів через рухову активність.

Аналіз досліджень та публікацій. У вирішенні проблем концептуальної зміни діяльності Нової української школи є декілька перешкод, що пов'язані з розв'язанням психологічних проблем особистісної й суспільної цінності творчості людини. Окреслена психологічна проблема особливо, як стверджують психологи К. Роджерс [15], В. Роменець [12], М. Чіксентамахай [13] та ін., гостро стоїть перед дітьми та молоддю, оскільки вона фізично, психічно, фізіологічно та духовно виявляє особливо високу чутливість та вразливість. Саме тому вчителю необхідно намагатися створити сприятливий психологічний клімат, щоб передбачити досягнення високих результатів взаємодії. Такі завдання можна вирішувати на засадах концепції креативно-оздоровчої педагогіки, не вдаючись до штучного маніпулювання обдарованістю дітей. Відтак психолого-педагогічна система впливу на дитину узгоджується з положеннями Закону України «Про освіту» [7], Декларацією «Про права дитини» [6].

Як доводять проведені дослідження, для функціонування створеної нами педагогічної системи підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури необхідно забезпечити виконання спеціальних психолого-педагогічних умов. Ця теза підтверджується теоретичними дослідженнями вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів, медиків, а саме: О. Бондаренка [2], С. Гончаренка [4], Т. Каракатсаніс [8], К. Роджерса [15], П. Торренса [16] та ін.

Однак аналіз такого феномену, як креативно-оздоровча діяльність, показав, що успішне впровадження розробленої системи підготовки студентів у практику їх професійної підготовки може бути здійснено за умови розв'язання проблем гігієнічного виховання учасників креативно-оздоровчої діяльності. У Законі України «Про освіту» наголошується на необхідності створення «безпечних і нешкідливих умов праці, сприяння розвитку здібностей здобувачів освіти, формування навичок здорового способу життя, турботи про їхнє фізичне й психічне здоров'я» [7]. Майбутнім учителям початкових класів, які викладатимуть фізичну культуру, треба мати на увазі, що вікові особливості дітей молодшого шкільного віку мають урахуватись під час занять, зокрема з фізичної культури. Тим більше, що у зв'язку з високою руховою активністю учнів на уроках фізичної культури відбуваються значні фізіологічні зміни в організмі дитини, які потребують постійного контролю з боку вчителя. Саме тому психологи наголошують, що вчитель фізичної культури початкової школи має «сприяти таким психічним новоутворенням у дитини, як усвідомлення себе суб'єктом пізнання через прийняття ролі учня, а також ролі авторитету вчителя, готовності виконувати шкільні вимоги» [1].

Мета дослідження – проаналізувати педагогічні аспекти професійної діяльності вчителя як об'єкта формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі.

Методологія дослідження. У процесі дослідження застосовано теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизація даних науково-методичних джерел. У методологічних засадах креативно-оздоровчої педагогіки з фізичної культури виходимо з педагогічних досліджень та власних переконань, що узгоджуються з принципами гуманізації й гуманітаризації навчання, демократизації й доступності навчання, диференціації й природовідповідності, індивідуалізації й домінування ідеї розвитку креативності дитини.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі та узагальненні педагогічних аспектів професійної діяльності вчителя як об'єкта формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі на засадах креативно-оздоровчої педагогіки.

Результати дослідження. Здоров'язбережувальні системи, до яких належить креативно-оздоровча, спрямовані на розв'язання пріоритетного завдання сучасної освіти – збереження, підтримку й збагачення здоров'я суб'єктів освітнього процесу в навчальному закладі. Саме здоров'я, як наголошують І. Василяшко та Л. Булавська, «є умовою успішного росту і розвитку особистості, її духовного і фізичного вдосконалення, а в подальшому – успішного життя. Воно надає змогу пошуку та засвоєння нових знань, набуттю нових умінь і навичок, сприяє ефективному керуванню ресурсами та інформаційними потоками, вмінню визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати власну траєкторію, формуванню здорового способу життя, оцінюванню власних результатів навчання» [3].

Тому розроблену нами оздоровчу систему можна вважати системою професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи з фізичного виховання на засадах творчої здоров'язбережувальної педагогіки. Аналізуючи її концептуальне положення, доходимо висновків про очевидну наукову новизну запропонованої системи та її практичне навчальне значення. Усі раніше створені системи (медико-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, соціально-психологічного благополуччя) не ставили перед собою завдання розвитку креативності. Але саме вміння створювати нове надає учасникам творчого дозвілля практичні можливості оволодіння конкретним змістом, а також системою організації творчого дозвілля під керівництвом учителя фізичної культури. Він має ознаки неповторності та обов'язкового позитивного фізично-розвивального креативного ефекту, що зумовлює гнучкість, швидкість, ретельність у застосуванні оригінальних методів, засобів, прийомів та видів оздоровлення людини [11].

Завданнями педагогічної діяльності вчителя початкової школи є володіння такими системами викладання, які націлюють учнів на природовідповідне навчання, виховання та розвиток креативності, які здатні задовольнити їхні природні потреби не тільки у фізичному русі, а й одночасно у творчості [11].

Система професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки має велике педагогічне значення і є результатом глибокої модернізації освітнього процесу фізичної культури. Майбутнім учителям початкових класів, що викладатимуть фізичну культуру, а особливо дітям молодшого шкільного віку, необхідно, вирішуючи проблеми креативного та фізичного розвитку, оволодівати початковими знаннями з гігієни [9; 10; 14]. Зазначені проблеми освіти потребують вирішення завдань повсякденного дотримання вимог та правил гігієни. Її значення в початковій освіті суттєве. Гігієна дітей та підлітків є галуззю гігієни праці учнів, що як розділ гігієни, за словами С. Гончаренка, передбачає раціональну організацію праці учнів відповідно до їхніх вікових особливостей і можливостей в умовах повітряно-теплогового і світлового режимів, при чергуванні праці з відпочинком [5]. Не меншого значення набуває врахування в креативно-оздоровчій фізичній культурі й дотримання викладачем та студентами гігієнічних правил та вимог до заняття – системи заходів, спрямованих на попередження розумової та фізичної перевтоми під час домашніх чи університетських занять.

Для усвідомлення майбутнім учителем початкових класів сутності гігієни, фізичного впливу навантажень під час занять фізичними вправами та розширення їхнього кругозору як засобу інтелектуального та креативного розвитку система креативно-оздоровчої фізичної культури учнів початкової школи передбачає відповідні шляхи її модернізації. Це передбачає спільну діяльність з батьками, учнями і в даному випадку вчителем, який виконує роль координатора – здійснювати науково-методичний супровід батьків, особливо учнів, у виконанні всіх завдань із самоорганізації творчої та дозвілєвої діяльності. Працюючи з учнями початкових класів, майбутні вчителі початкових класів до викладання фізичної культури повинні володіти достатніми знаннями з філософії, анатомії людини, фізіології, психології, педагогіки, теорії і методики фізичного культури. В оволодінні початковими знаннями із зазначених галузей знань майбутньому вчителю необхідно самому послідовно й систематично займатися самоосвітою [11].

Майбутні вчителі початкових класів відіграють важливу роль у створенні та підтримці здорового освітнього середовища для своїх учнів. Вони відповідають не лише за передачу знань, а й за сприяння загальному розвитку, включаючи фізичне, психічне та емоційне благополуччя.

У рамках своєї професійної діяльності вчителі можуть сприяти зміцненню здоров'я шляхом включення навчання з питань здоров'я у свої плани уроків, пропагуючи здорові звички та спосіб життя, створюючи сприятливу та дружню атмосферу в класі. Вони також можуть служити зразком для наслідування для учнів, демонструючи здорову поведінку та ставлення до здоров'я та благополуччя. Створюючи освітнє середовище з усвідомленням здоров'я, вчителі можуть допомогти учням розвинути знання, навички та ставлення, необхідні для прийняття обґрунтованих рішень щодо свого здоров'я та благополуччя, а також покращити загальний стан здоров'я [9; 10; 11].

Формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі є критично важливим для забезпечення всебічного розвитку учнів і підтримки їхнього здоров'я. Деякі ключові аспекти, на яких майбутні вчителі можуть зосередитися для створення здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури, включають наступні:

- безпека та організація простору – створювати безпечне та організоване середовище для фізичної активності учнів (правильне розміщення та обладнання спортивних майданчиків, установку правил безпеки та нагляд за учнями під час занять тощо).
- різноманітність інструкцій та активностей – пропонувати різноманітні інструкції та активності, щоб залучити учнів до різних видів фізичної активності. Це допомагає забезпечити, що всі учні знаходять спосіб вираження себе через фізичну активність.
- підтримка інклюзивності – створювати умови, які сприяють участі всіх учнів, незалежно від їхніх здібностей або обмежень. Це може включати адаптивні програми, спеціальні інструкції та диференційований підхід до навчання.

– залучення батьків та громадськості – вчителі можуть співпрацювати з батьками та громадськістю, щоб створити підтримку для фізичної активності серед учнів. Це може включати організацію спільних заходів, інформаційні сесії та підтримку участі у спортивних заходах.

– підвищення обізнаності про здоровий спосіб життя – використовувати уроки фізичної культури як можливість для підвищення обізнаності учнів про здоровий спосіб життя, правильне харчування та важливість регулярної рухової активності.

Розробляючи модель системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки та аналізуючи креативно-оздоровчу діяльність студентів під час педагогічної практики, переконалися в необхідності введення до тижневої циклограми зайнятості ще й такого структурного компонента, як «День здоров'я й світських занять». Він має проводитись систематично протягом усього навчального року, в навчальні дні тижня відповідно до розкладу, а в суботній день у системі навчального тижневого навантаження має завершувати черговий цикл. А тому, на відмінну від п'ятиденного навчального тижня у школі, він стає шестиденним. Обґрунтуванням доцільності такого кроку є введення до програми «Дня здоров'я й світських занять» години дружнього спілкування, хореографії, прогулянок на свіжому повітрі у будь-яку погоду, відвідування кафе для вживання дітьми цілющих напоїв. У цей день учні можуть відвідувати уроки кафедри світського виховання, що пропагує ідеї елітного виховання й ознайомлення з образотворчим мистецтвом, музичною культурою, основами сучасної етики. Окрім того, у цей день передбачається виконання деяких нескладних робіт із самообслуговування в приміщенні й на території ЗЗСО: вирощування квітів, догляд за птахами або домашніми тваринами тощо [11].

Загальна характеристика таких форм фізичної культури пов'язана з двома напрямками: турботою про здоров'я учнів (активні рухи, загартовування, розвиток дихальної, серцево-судинної й опорно-рухової систем тощо) та вирішенням завдань виховного характеру (розвиток загальної культури поведінки учнів, розвиток їх морально-естетичних якостей особистості, залучення до світової духовної культури).

Обрання першого напрямку в змісті дня ґрунтується на тому, що в процесі уроків фізичної культури, плавання, хореографії, роботи із самообслуговування в організмі відбуваються активні процеси обміну речовин, які сприяють розвитку в особистості фізичної сили, витривалості й резистентності до захворювань. Усі види фізичної культури (плавання, хореографія, прогулянки на свіжому повітрі, заняття у спортивних секціях) залучають до роботи різноманітні м'язи, посилюють вентиляцію легенів, сприяючи розвитку швидкості, гнучкості, спритності, підвищуючи рухову активність і працездатність та створюючи правильну поставу, а разом з тим і відчуття життєрадісності та любові до праці.

Висновки. Професійна діяльність вчителя відіграє вирішальну роль у створенні здорового та сприятливого освітнього середовища для учнів на уроках фізичної культури. Вчителі несуть відповідальність за популяризацію рухової активності, навчання правильній техніці виконання вправ і прищеплення позитивного ставлення до рухової діяльності та загального благополуччя.

Проведення таких заходів під час педагогічної практики дозволяє формувати й розвивати у студентів здібності до самоаналізу, самоорганізації, самомоніторингу, а найважливіше – до самотворчості.

Отже, професійна діяльність вчителя як об'єкт формування здоров'язбережувального освітнього середовища на уроках фізичної культури у початковій школі має велике значення для забезпечення всебічного розвитку учасників освітнього процесу, формування стійких звичок здорового способу життя, а також може допомогти зберегти фізичне та психологічне здоров'я, набути важливі навички для виживання та побудувати спільноту для підтримки один одного у важкий час.

References

1. Антоненко О. В. Підготовка майбутнього вчителя фізичного виховання до інноваційної навчальної діяльності. Електронний архів наукових публікацій Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2008. С. 77-81. URL: epuir.pri.edu.ua/bistream/123456789/4197/1/Antonenko.pdf
Antonenko O. V. (2008). Pidhotovka maibutnoho vchytelia fizychnoho vykhovannia do innovatsiinoi navchalnoi diialnosti. [Preparing a future physical education teacher for innovative educational activities]. Elektronnyi arkhiv naukovykh publikatsii Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. P. 77-81. [in Ukrainian].
2. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості: навч. посіб. для студентів ст. курсів психол. фак. Харків: Фоліо, 1996. 237 с.
Bondarenko O. F. (1996). Psykholohichna dopomoha osobystosti: [Psychological support for the individual]: navch. posib. dlia studentiv st. kursiv psykol. fak. Kharkiv: Folio., 237 p. [in Ukrainian].
3. Василяшко І. П., Булавська Л. Г. Здоров'язбереження як домінуючий аспект освітньої діяльності педагогічних працівників. Здоров'язбережувальні технології закладу освіти в умовах сучасних освітніх змін: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Тернопіль, 06-07 червня, 2019), [ред.кол. : В. Черняк (відп.ред.) та ін.] ; Тернопільський ОКІППО. Тернопіль: КРОК, 2019. С. 30-32.
Vasylyashko I. P., Bulavska L. H. (2019). Zdoroviazberzhennia yak dominantnyi aspekt osvitnoi diialnosti pedahohichnykh pratsivnykiv. [Health promotion as a dominant aspect of educational activities of teachers]. Zdoroviazberzhuvalni tekhnolohii zakladu osvity v umovakh suchasnykh osvitynikh zmin: materialy

- Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. (Ternopil, 06-07 chervnia, 2019), [red.kol. : V. Cherniak (vidp.red.) ta in.] ; Ternopilskiy OKIPPO. Ternopil: KROK. P. 30-32. [in Ukrainian].
4. Гончаренко С. У. Гуманізація освіти – запорука виховання творчої та духовнобагатої особистості. *Дидактика професійної школи: зб. наук. пр. / [редкол. : Гончаренко С. У. та ін]. Хмельницький, 2005. Вип. 3. С. 19-23.*
Honcharenko S. U. (2005). Humanizatsiia osvity – zaporuka vykhovannia tvorchoi ta dukhovnobahatoi osobystosti. [Humanisation of education is the key to raising a creative and spiritually rich personality]. *Dydaktyka profesiinoi shkoly: zb. nauk. pr. / [redkol. : Honcharenko S. U. ta in]. Khmelnytskyi. Vyp. 3. P. 19-23.* [in Ukrainian].
  5. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / 2-ге вид., допов. й випр. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
Honcharenko S. U. (2011). Ukrainskyi pedahohichnyi entsyklopedychnyi slovnyk. [Ukrainian Pedagogical Encyclopaedic Dictionary]. 2-he vyd., dopov. y vypr. Rivne: Volynski oberehy. 552 p. [in Ukrainian].
  6. Декларація «Про права дитини». Законодавство України у сфері освіти та професійного навчання (Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти) / упор.: Б. Г. Чижевський, В. П. Головінов, С. В. Краснова, М. М. Шевченко. Київ: Парламентське видавництво, 2013. 376 с.
Deklaratsiia «Pro prava dytyny». (2013). Zakonodavstvo Ukrainy u sferi osvity ta profesiinoho navchannia [Declaration on the Rights of the Child. Legislation of Ukraine in the field of education and vocational training]. (Verkhovna Rada Ukrainy, Komitet z pytan nauky i osvity) / upor.: B. H. Chyzhevskiy, V. P. Holovinov, S. V. Krasnova, M. M. Shevchenko. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo., 376 p. [in Ukrainian].
  7. Закон України «Про освіту». [The Law of Ukraine "On Education"]. № 1556-VII, від 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
Zakon Ukrainy «Pro osvitu». № 1556-VII, vid 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> in Ukrainian].
  8. Каракатсаніс Т. В. Розвиток креативності майбутніх учителів початкових класів у педагогічних коледжах Великої Британії: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріжжя, 2014. 20 с.
Karakatsanis T. V. (2014). Rozvytok kreatyvnosti maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv u pedahohichnykh koledzhakh Velykoi Brytanii: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk. Zaporizhzhia. [Development of creativity of future primary school teachers in pedagogical colleges of Great Britain: PhD thesis. Zaporizhzhia]. 20 p. [in Ukrainian].
  9. Носко Ю. М. Гігієнічне виховання молодших школярів як проблема модернізації підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Зб. наук. праць за матеріалами міжнар.наук. інтернет-конф. (27-28 травня 2020 р). Черкаси, 2020. С. 24-27.
Nosko Yu. M. (2020). Hihienichne vykhovannia molodshykh shkoliariv yak problema modernizatsii pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoho vykhovannia. [Hygienic education of junior schoolchildren as a problem of modernising the training of future physical education teachers]. Zb. nauk. prats za materialamy mizhnar.nauk. internet-konf. (27-28 travnia 2020). Cherkasy. P. 24-27. [in Ukrainian].
  10. Носко Ю. М. Ефективність використання руханок у процесі навчання учнів закладів початкової освіти. *Молодий вчений. Херсон, 2018. № 2.1 (54.1), лютий. С. 108-111.*
Nosko Yu. M. (2018). Efektyvnist vykorystannia rukhanok u protsesi navchannia uchniv zakladiv pochatkovoї osvity. [The effectiveness of the use of movements in the process of teaching pupils of primary education institutions]. *Molodyi vchenyi. Kherson. № 2.1 (54.1), liutyi. P. 108-111.* [in Ukrainian].
  11. Носко Ю. М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури: теорія і практика: монографія. Чернігів, 2020. 444 с.
Nosko Yu. M. (2020). Profesiina pidhotovka maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv do vykladannia fizychnoi kultury [The professional training of future primary school teachers' to teach physical education.]: teoriia i praktyka: monohrafiia. Chernihiv. Ukraine. 444. [in Ukrainian].
  12. Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посіб. 2-е вид., доп. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
Romenets V. A. (2001). Psykholohiia tvorchosti: [Psychology of creativity]: navch. posib. 2-e vyd., dop. Kyiv: Lybid. 288 p. [in Ukrainian].
  13. Csikszentmihalyi, M. (1996). Creativity: flow and the psychology of discovery and invention. New York: HarperCollins. [in English].
  14. Maria Radziejowska, Jadwiga Knotowicz, Paweł Radziejowski, Julia Nosko. Peculiarity of lifestyle and the health of children at the age of 7-9 in the context of education and social care. *Konińskie Studia Społeczno-Ekonomiczne (Konin Socio-Economic Studies). Issue 3. Konin, 3/2017. P. 191-206.* [in English].
  15. Rogers, C. (1954). Toward a Theory of Creativity. *ETC: A Review of General Semantics, 11, 249-260.* [in English].
  16. Torrance E. Can we teach children to think creatively? *Journal of Creative Behavior. 1972. № 6. P. 114-143.* [in English].

Yuliya Nosko

ORCID 0000-0003-1077-8206; Researcher ID AAT-8354-2021; Scopus-Author ID 56880366900

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of preschool and primary education,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: ulianosko5@gmail.com

Dmytro Doroshenko

ORCID 0000-0002-3094-1798

Post-graduate student
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: doroshdvo1987@gmail.com

Mykola Deikun

ORCID 0009-0008-1359-537

Candidate of medical sciences, professor
Professor of the Department of Biology
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: deikyn@ukr.net

Mykola Nosko

ORCID 0000-0001-9903-9164; ResearcherID C-6263-2017; Scopus-Author ID 56880089100

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
the existing member (academician) of Ukrainian NAPS,
Rector's Adviser of T.H. Shevchenko
National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: mykola.nosko@gmail.com

TEACHER'S PROFESSIONAL ACTIVITY AS AN OBJECT OF FORMATION OF A HEALTH-PRESERVING EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRIMARY SCHOOL PHYSICAL EDUCATION LESSONS

The issue of teacher's professional activity as an object of formation of a health-preserving educational environment in primary school physical education lessons is very relevant, as it combines two important aspects: the role of the teacher in the education of the younger generation and supporting students' health through physical activity.

The purpose of the research is to analyse the pedagogical aspects of the teacher's professional activity as an object of formation of a health-preserving educational environment in primary school physical education lessons.

Methodology. In the course of the study, theoretical methods of analysis, synthesis, generalisation and systematisation of data from scientific and methodological sources were applied. The methodological foundations of creative and recreational pedagogy in physical education are based on pedagogical research and our own beliefs, which are consistent with the principles of humanisation and humanisation of education, democratisation and accessibility of education, differentiation and naturalness, individualisation and dominance of the idea of developing the child's creativity.

Scientific novelty lies in the analysis and generalisation of the pedagogical aspects of the teacher's professional activity as an object of formation of a health-preserving educational environment in primary school physical education lessons on the basis of creative and health-improving pedagogy.

Conclusions. The professional activity of a teacher as an object of formation of a health-preserving educational environment in primary school physical education lessons is of great importance for ensuring the comprehensive development of participants in the educational process, the formation of sustainable healthy lifestyle habits, and can help maintain physical and psychological health, acquire important skills for survival and build a community to support each other in difficult times.

Keywords: health-promoting educational environment, physical education, primary school, teacher's professional activity, creative and health pedagogy.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2024

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор **Грищенко С.В.**